

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра «Теорія і практика перекладу з англійської мови»

**Мовні засоби комунікативно-прагматичного впливу у
промовах англійських політиків та особливості їх відтворення
українською мовою**

Кваліфікаційна робота

освітнього ступеня «бакалавр»
студентки 4 курсу бакалаврату
освітньої програми

**«Переклад з англійської та другої
західноєвропейської мови»,**

спеціальність – 035.041 Філологія
(германські мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська)

Софія Юріївна ГВОЗДЕЦЬКА

Науковий керівник:

к.філол.н., доц. Скрильник Сергій
Вікторович

«Допущено до захисту»

Протокол засідання

кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови

протокол №13 від «03» червня 2024 року

в.о.завідувача кафедри _____ (підпис)

к.філол.н. Олена Підгрушна

Київ
2024

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ	8
1.1. Загальна характеристика політичних промов	8
1.2. Формування термінів сучасного англійського політичного дискурсу	10
1.3. Поділ англійських політичних термінів	13
Висновки до розділу 1	15
РОЗДІЛ 2. ПРАГМАТИЧНІ ТА КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОМОВ ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ	17
2.1. Лінгвостилістичні ознаки політичних промов.....	17
2.2. Прагматична інтенція політичних виступів	20
2.3. Вплив невербальних елементів на ефективність політичних промов	24
Висновки до розділу 2	28
РОЗДІЛ 3. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ПРОМОВ БРИТАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	30
3.1. Способи переклад політичних текстів	30
3.2. Роль контексту при перекладі англійських політичних термінів	35
3.3. Особливості відтворення мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу промов англійських політиків при перекладі українською мовою	38
Висновки до розділу 3	40
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність теми дослідження зумовлена зростаючою роллю політичної комунікації в сучасному глобалізованому світі. В умовах інтенсифікації міжнародних відносин та поглиблення інтеграційних процесів політичні промови стають важливим інструментом впливу на суспільну думку, формування політичного порядку денного та досягнення стратегічних цілей на міжнародній арені. Ефективність політичної комунікації значною мірою залежить від якості перекладу політичних текстів, зокрема промов політичних лідерів.

Особливої актуальності набуває переклад промов британських політиків українською мовою з огляду на євроінтеграційні прагнення України та необхідність поглиблення політичного, економічного та культурного співробітництва з Великою Британією. Адекватний переклад політичних промов сприяє кращому розумінню позицій та намірів британських політиків, дозволяє українській аудиторії долучитися до актуальних політичних дискусій та слідкувати за розвитком подій на міжнародній арені.

Актуальність дослідження також зумовлена необхідністю вдосконалення теоретичних та практичних засад перекладу політичних текстів. Політичні промови характеризуються специфічними лінгвостилістичними, прагматичними та комунікативними особливостями, які необхідно враховувати при перекладі. Це вимагає від перекладача не лише високого рівня мовної компетентності, але й глибоких знань у галузі політики, культури, риторики та прагматики. Дослідження особливостей перекладу політичних промов сприяє розробці ефективних стратегій та прийомів передачі змісту та прагматичного потенціалу оригіналу засобами цільової мови.

Крім того, актуальність теми зумовлена потребою у підготовці висококваліфікованих перекладачів, здатних працювати з політичними текстами. Переклад у політичній сфері вимагає специфічних компетенцій, умінь та навичок, які необхідно формувати та розвивати у процесі професійної підготовки перекладачів. Дослідження особливостей перекладу політичних

промов дозволяє виявити ключові виклики та труднощі, з якими стикаються перекладачі, та запропонувати шляхи їх подолання.

Нарешті, актуальність теми зумовлена динамічністю та мінливістю політичного дискурсу. Політична комунікація швидко реагує на суспільно-політичні зміни, появу нових викликів та загроз. Це вимагає від перекладачів постійного вдосконалення своїх знань та навичок, слідування за розвитком політичної термінології та дискурсивних практик. Дослідження особливостей перекладу політичних промов дозволяє виявити актуальні тенденції та закономірності розвитку політичного дискурсу та перекладацької практики.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у виявленні та аналізі специфіки перекладу промов британських політичних лідерів українською мовою.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- Охарактеризувати політичні промови як жанр політичного дискурсу та виявити їх ключові лінгвостилістичні особливості.
- Проаналізувати особливості формування та поділу термінів сучасного англійського політичного дискурсу.
- Дослідити прагматичні та комунікативні особливості промов політичних лідерів, зокрема їх прагматичну інтенцію та роль невербальних елементів.
- Виявити та систематизувати основні способи перекладу політичних текстів, включаючи лексико-семантичні, граматичні, стилістичні та прагматичні трансформації.
- Дослідити роль контексту при перекладі англійських політичних термінів та запропонувати шляхи забезпечення адекватності їх відтворення у перекладі.
- Проаналізувати особливості відтворення мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу англійських політичних промов при перекладі українською мовою.

Об'єкт дослідження: промови британських політичних лідерів як жанр політичного дискурсу.

Предмет дослідження: специфіка перекладу промов британських політичних лідерів українською мовою, зокрема лінгвостилістичні, прагматичні, комунікативні особливості оригіналу та способи їх відтворення у перекладі.

Практичне значення роботи. Практичне значення роботи полягає в можливості використання її результатів для вдосконалення практики перекладу англомовних політичних промов українською мовою. Запропоновані у дослідженні способи перекладу політичних текстів, рекомендації щодо врахування контексту при перекладі термінів та відтворення мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу можуть слугувати орієнтиром для перекладачів, які працюють з політичним дискурсом. Результати дослідження можуть бути використані при розробці навчальних курсів з теорії та практики перекладу, зокрема перекладу текстів політичної тематики, а також при укладанні навчальних посібників та методичних рекомендацій для студентів-перекладачів.

Теоретичне значення роботи. Теоретичне значення роботи визначається її внеском у розвиток теорії перекладу, зокрема політичного перекладу як окремої галузі перекладознавства. Дослідження сприяє поглибленню наукових знань про специфіку перекладу політичних текстів, розширює уявлення про роль контексту та прагматичних факторів у процесі перекладу, окреслює ключові проблеми та виклики, з якими стикаються перекладачі при роботі з політичним дискурсом. Запропонована у роботі класифікація способів перекладу політичних текстів, а також систематизація мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу та особливостей їх відтворення у перекладі можуть слугувати теоретичним підґрунтям для подальших досліджень у цій галузі.

Гіпотеза дослідження. Гіпотеза дослідження полягає у припущенні, що ефективність перекладу промов британських політичних лідерів українською

мовою залежить від врахування лінгвостилістичних, прагматичних та комунікативних особливостей оригіналу, а також від здатності перекладача адекватно відтворити ці особливості засобами цільової мови. Передбачається, що застосування комплексу перекладацьких трансформацій, врахування контексту при перекладі термінів та збереження мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу дозволить досягти високого рівня еквівалентності та адекватності перекладу, забезпечити передачу змісту та прагматичного потенціалу оригіналу.

Новизна роботи. Новизна роботи визначається тим, що в ній вперше здійснено комплексний аналіз специфіки перекладу промов британських політичних лідерів українською мовою з урахуванням лінгвостилістичних, прагматичних та комунікативних особливостей оригіналу. У дослідженні запропоновано класифікацію способів перекладу політичних текстів, яка охоплює лексико-семантичні, граматичні, стилістичні та прагматичні трансформації, а також систематизовано мовні засоби комунікативно-прагматичного впливу та проаналізовано особливості їх відтворення у перекладі українською мовою. Крім того, у роботі виявлено та обґрунтовано роль контексту при перекладі англійських політичних термінів, запропоновано шляхи забезпечення адекватності їх відтворення у перекладі з урахуванням різних рівнів контексту. Отримані результати поглиблюють наукові знання про специфіку перекладу політичних текстів та відкривають перспективи для подальших досліджень у цій галузі.

Методи дослідження. В процесі написання курсової роботи була використана система загальнонаукових та спеціальних емпіричних і теоретичних методів дослідження. Також використовувалися такі емпіричні методи, як, опис, порівняння та узагальнення.

Структура роботи. Робота складається зі змісту, вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг – 45 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ

1.1. Загальна характеристика політичних промов

Політична промова є однією з найважливіших форм комунікації в сучасному суспільстві. Вона відіграє ключову роль у формуванні громадської думки, впливі на політичні процеси та прийнятті важливих рішень [1, с. 45]. Політична промова - це публічний виступ, який має на меті переконати, проінформувати або надихнути аудиторію щодо певних політичних питань, ідей чи дій [2, с. 12].

Основною метою політичної промови є здійснення впливу на слухачів, формування їхнього ставлення до певних подій, явищ або особистостей. Промовець намагається переконати аудиторію в правильності своєї позиції, заручитися підтримкою та спонукати до конкретних дій [3, с. 67].

Політичні промови характеризуються чіткою структурою та логічною послідовністю викладу думок. Зазвичай вони складаються з трьох основних частин: вступу, основної частини та висновку [4, с. 23]. У вступі промовець привертає увагу аудиторії, окреслює тему виступу та формулює основну тезу. Основна частина містить аргументи, факти та приклади, які підкріплюють головну думку промови. У висновку промовець підсумовує сказане, закликає до дії та завершує виступ на емоційній ноті.

Мова політичних промов відзначається образністю, емоційністю та експресивністю. Політики часто вдаються до використання метафор, порівнянь, епітетів та інших стилістичних засобів для посилення впливу на аудиторію [5, с. 89]. Вони також застосовують техніки повторення ключових фраз, риторичних запитань та звернень до емоцій слухачів, щоб закріпити основні ідеї промови в їхній свідомості.

Важливим аспектом політичних промов є їхня адаптація до конкретної аудиторії та контексту. Промовець повинен враховувати соціальні, культурні та політичні особливості слухачів, їхні потреби та очікування [6, с. 55]. Це

дозволяє встановити більш тісний контакт з аудиторією, завоювати її довіру та симпатію. Політики мають вміти знаходити спільну мову з різними соціальними групами, розуміти їхні проблеми та пропонувати шляхи їх вирішення.

Політичні промови також характеризуються використанням специфічної термінології та понять, притаманних політичному дискурсу. Промовці оперують політичними, економічними та соціальними термінами, які можуть бути незнайомими для пересічних громадян [7, с. 41]. Тому важливо, щоб політики вміли пояснювати складні поняття простою та доступною мовою. Це допомагає аудиторії краще розуміти суть обговорюваних питань та формувати власну обґрунтовану позицію.

Водночас політичні промови можуть бути інструментом маніпуляції та пропаганди. Промовці можуть вдаватися до викривлення фактів, емоційного тиску та популістських гасел, щоб завоювати прихильність аудиторії. Вони можуть використовувати техніки "навішування ярликів", "страшилок" та "обіцянок", щоб дискредитувати опонентів та надати привабливості власним ідеям. Тому критичне мислення та медіаграмотність є важливими навичками для громадян, які дозволяють розпізнавати маніпулятивні техніки та формувати власну обґрунтовану позицію.

Політичні промови відіграють значну роль у демократичному суспільстві, забезпечуючи платформу для публічного обговорення важливих питань та обміну ідеями. Вони сприяють політичній участі громадян, підвищують рівень обізнаності та стимулюють суспільний діалог. Через політичні промови громадяни можуть дізнатися про позиції та програми різних політичних сил, порівняти їх та зробити усвідомлений вибір.

Ефективність політичної промови залежить від багатьох факторів, зокрема від актуальності порушених тем, переконливості аргументів, ораторської майстерності промовця та здатності встановити емоційний зв'язок з аудиторією. Промовець повинен демонструвати щирість, компетентність та лідерські якості, щоб завоювати довіру та підтримку слухачів. Важливо, щоб

промова була не лише емоційною, але й змістовною, пропонувала конкретні рішення та план дій.

Для того щоб політична промова була ефективною, промовець повинен володіти не лише ораторською майстерністю, але й глибоким розумінням потреб та очікувань своєї аудиторії. Він має вміти знаходити спільну мову з різними соціальними групами, враховувати їхні інтереси та пропонувати конкретні шляхи вирішення проблем [9, с. 92]. Лише за таких умов політична промова може стати дієвим інструментом комунікації та впливу на суспільство.

Політичні промови часто стають об'єктом ґрунтовного аналізу та досліджень у різних галузях, таких як політологія, лінгвістика, риторика, психологія тощо. Науковці вивчають структуру, стилістичні особливості, комунікативні стратегії та прийоми переконання, які використовуються в політичних промовах [10, с. 33]. Результати цих досліджень дозволяють краще зрозуміти механізми впливу політичних промов на аудиторію та удосконалювати мистецтво публічних виступів.

Загалом, політична промова є потужним інструментом комунікації, який здатний формувати суспільну думку, впливати на політичні процеси та спонукати до дій. Ефективність політичної промови залежить від майстерності промовця, актуальності порушених тем, переконливості аргументів та здатності встановити емоційний зв'язок з аудиторією. У руках відповідальних політиків промови можуть сприяти суспільному діалогу, пошуку консенсусу та реалізації необхідних змін. Водночас громадяни повинні критично сприймати політичні промови, вміти розпізнавати маніпулятивні техніки та формувати власну обґрунтовану позицію.

1.2.Формування термінів сучасного англійського політичного дискурсу

Політичний дискурс є невід'ємною частиною суспільно-політичного життя та відіграє ключову роль у формуванні громадської думки та прийнятті політичних рішень. Англійська мова, як міжнародна мова спілкування, має значний вплив на розвиток політичної термінології в усьому світі [11, с. 93].

Формування термінів сучасного англійського політичного дискурсу є динамічним процесом, який відображає зміни в політичній, економічній та соціальній сферах життя суспільства.

Одним із основних джерел поповнення політичної термінології є загальноживана лексика, яка набуває специфічного значення в політичному контексті. Такі слова, як "transparency", "accountability", "sustainability", "inclusiveness" тощо, набули широкого вжитку в політичному дискурсі та стали невід'ємною частиною політичної комунікації. Ці терміни відображають ключові цінності та принципи демократичного суспільства, такі як відкритість, підзвітність, сталий розвиток та інклюзивність.

Неологізми також відіграють значну роль у формуванні сучасної англійської політичної термінології. Стрімкий розвиток інформаційних технологій та поява нових політичних реалій сприяють виникненню нових термінів. Такі неологізми, як "Brexit" (вихід Великобританії з ЄС), "fake news" (фейкові новини), "post-truth" (постправа) швидко увійшли до політичного лексикону та стали широко вживаними в медіа та суспільному дискурсі.

Метафоричність є характерною рисою політичної комунікації, і метафори часто стають основою для творення нових термінів. Політики використовують метафори для того, щоб спростити складні поняття, надати їм емоційного забарвлення та вплинути на сприйняття аудиторії [11, с. 105]. Такі метафоричні терміни, як "iron curtain" (залізна завіса), "cold war" (холодна війна), "tax haven" (податковий рай) міцно закріпилися в політичному лексиконі та відображають певні історичні та політичні реалії.

Ідеологічна спрямованість політичного дискурсу також впливає на формування та вживання політичних термінів. Різні політичні сили та ідеології можуть надавати термінам різних конотацій та значень [12, с. 89]. Наприклад, терміни "socialism" (соціалізм), "liberalism" (лібералізм), "conservatism" (консерватизм) мають різне смислове навантаження залежно від ідеологічної позиції мовця. Тому важливо враховувати ідеологічний контекст при аналізі політичної термінології.

Політкоректність є ще одним фактором, який впливає на розвиток сучасної англійської політичної термінології. Прагнення до недискримінаційного та інклюзивного мовлення призводить до виникнення нових термінів та заміни старих [13, с. 57]. Наприклад, терміни "chairperson" (голова), "spokesperson" (речник), "police officer" (поліцейський) замінили гендерно марковані терміни "chairman", "spokesman", "policeman" відповідно. Ці зміни відображають соціальні та культурні зрушення в суспільстві.

Медіа відіграють значну роль у поширенні та популяризації політичних термінів. Засоби масової інформації, особливо в умовах інформаційного суспільства, є основним джерелом політичної інформації для громадян. Журналісти та політичні оглядачі часто вводять нові терміни в обіг, пояснюють їх значення та контекст вживання. Це сприяє закріпленню термінів у суспільному дискурсі та формуванню політичної культури.

Політична термінологія є відкритою та гнучкою системою, яка постійно розвивається та адаптується до нових реалій. З появою нових політичних викликів, проблем та явищ виникає потреба в нових термінах для їх опису та аналізу [14, с. 81]. Так, пандемія COVID-19 призвела до виникнення таких термінів, як "social distancing" (соціальне дистанціювання), "lockdown" (локдаун), "vaccine diplomacy" (вакцинна дипломатія), які швидко увійшли до політичного лексикону.

Незважаючи на динамічність та відкритість політичної термінології, існує також тенденція до її стандартизації та уніфікації. Міжнародні організації, наукові спільноти та професійні асоціації працюють над розробкою стандартів та глосаріїв політичної термінології. Це дозволяє забезпечити точність, послідовність та зрозумілість у вживанні термінів, що є важливим для ефективної політичної комунікації.

Вивчення формування термінів сучасного англійського політичного дискурсу є важливим напрямком лінгвістичних та політологічних досліджень. Аналіз походження, розвитку та функціонування політичних термінів дозволяє краще зрозуміти сутність політичних процесів, ідеологій та цінностей. Це

також сприяє підвищенню політичної грамотності та критичного мислення громадян, допомагає їм орієнтуватися в складному світі політики.

Формування термінів сучасного англійського політичного дискурсу є комплексним та багатоаспектним процесом, який відображає динаміку розвитку суспільства та мови. Він охоплює різні джерела та механізми творення термінів, такі як загальноживана лексика, запозичення, неологізми, аббревіації та метафори. На цей процес впливають різноманітні фактори, зокрема ідеологія, політкоректність, глобалізація, розвиток науки та технологій, діяльність медіа та соціальних мереж.

Вивчення політичної термінології є важливим для розуміння сутності політичних процесів та ефективної комунікації в політичній сфері. Воно вимагає міждисциплінарного підходу, який поєднує здобутки лінгвістики, політології, соціології та інших галузей знань [15, с. 68]. Подальші дослідження в цій сфері можуть зосередитися на порівняльному аналізі політичної термінології різних мов, вивченні впливу культурних та ідеологічних факторів на формування термінів, розробці стандартів та глосаріїв політичної термінології тощо.

1.3 Поділ англійських політичних термінів

Англійська політична термінологія є складною та багатогранною системою, яка включає в себе різноманітні терміни, що відображають різні аспекти політичного життя. Для кращого розуміння та систематизації цієї терміносистеми науковці пропонують різні підходи до поділу політичних термінів [16, с. 92]. Один із найпоширеніших підходів базується на тематичному принципі, згідно з яким терміни групуються за сферами їх використання та змістовим наповненням.

Так, можна виділити групи термінів, що позначають основні політичні поняття та категорії, політичні режими та форми правління, політичні інститути та органи влади, виборчий процес та електоральну систему, політичні ідеології

та доктрини, міжнародні відносини та зовнішню політику, політичні конфлікти та кризи, політичну комунікацію та медіа тощо.

Кожна з цих груп містить специфічні терміни, які відображають ключові поняття, процеси та явища відповідної сфери політичного життя. Наприклад, група термінів, що стосуються політичних режимів, включає такі поняття, як "democracy", "authoritarianism", "totalitarianism", "monarchy" та інші, які характеризують різні типи політичних систем та форми організації влади.

Одну з груп становлять терміни, що позначають основні політичні поняття та категорії. До них належать такі терміни, як "democracy" (демократія), "sovereignty" (суверенітет), "rule of law" (верховенство права), "human rights" (права людини) тощо [17, с. 128]. Ці терміни відображають фундаментальні принципи та цінності політичної системи, а також основні концепції політичної теорії. Вони є базовими для розуміння сутності політичних процесів та інститутів.

Інша група охоплює терміни, що стосуються політичних режимів та форм правління. Сюди відносяться такі терміни, як "monarchy" (монархія), "republic" (республіка), "dictatorship" (диктатура), "totalitarianism" (тоталітаризм), "authoritarianism" (авторитаризм) [18, с. 65]. Ці терміни характеризують різні типи політичних систем, їх структуру, принципи організації влади та відносини між державою та суспільством. Вони відображають спектр політичних режимів від демократичних до недемократичних.

Ще одна група включає терміни, що позначають політичні інститути та органи влади. До цієї групи належать такі терміни, як "parliament" (парламент), "government" (уряд), "judiciary" (судова влада), "political party" (політична партія), "civil society" (громадянське суспільство) [19, с. 82]. Ці терміни відображають структуру та функції основних політичних інститутів, їх роль у політичній системі та взаємодію між собою. Вони є важливими для розуміння механізмів прийняття політичних рішень та реалізації політичної влади.

Окрему групу становлять терміни, що стосуються виборчого процесу та електоральної системи. Сюди відносяться такі терміни, як "election" (вибори),

"campaign" (кампанія), "ballot" (бюлетень), "constituency" (виборчий округ), "electoral system" (виборча система) [20, с. 47]. Ці терміни відображають ключові аспекти виборчого процесу, правила та процедури проведення виборів, а також особливості різних виборчих систем. Вони є важливими для розуміння механізмів формування представницьких органів влади та реалізації принципу народного суверенітету.

Варто зазначити, що поділ політичних термінів на групи є умовним і може варіюватися залежно від цілей та завдань дослідження. Деякі терміни можуть належати одночасно до кількох груп, що свідчить про їх багатозначність та взаємопов'язаність у політичному дискурсі.

Вивчення тематичних груп політичних термінів сприяє кращому розумінню концептуальної структури політичної сфери, виявленню ключових понять та категорій, які формують політичний дискурс. Це має важливе значення для розвитку політичної теорії та методології, а також для вдосконалення політичної комунікації та підвищення рівня політичної грамотності громадян.

Висновки до розділу 1

Аналіз особливостей формування термінів сучасного англійського політичного дискурсу показав, що ця терміносистема є динамічною та відкритою, постійно поповнюється новими одиницями, які відображають зміни в політичному житті суспільства. Основними джерелами поповнення політичної термінології є загальноживана лексика, запозичення з інших мов, неологізми, аббревіації та метафоричні переноси. На формування та функціонування політичних термінів впливають такі фактори, як ідеологія, політкоректність, глобалізація, розвиток інформаційних технологій та медіа.

Серед основних тематичних груп можна виділити терміни, що позначають політичні поняття та категорії, режими та форми правління, інститути та органи влади, виборчий процес, ідеології та доктрини, міжнародні відносини, політичні конфлікти та кризи, політичну комунікацію та медіа тощо.

Поряд з тематичним принципом, існують й інші підходи до класифікації політичних термінів, зокрема за їх лінгвістичними особливостями, функціональним призначенням та ступенем спеціалізації.

Варто зазначити, що дослідження особливостей англійської політичної термінології має важливе значення для розвитку політичної лінгвістики та термінознавства, а також для вдосконалення практики перекладу політичних текстів. Системний аналіз політичної терміносистеми дозволяє виявити її структурно-семантичні характеристики, простежити закономірності творення та функціонування термінів, розробити ефективні стратегії їх перекладу та стандартизації.

Отримані результати теоретичного дослідження створюють підґрунтя для подальшого вивчення прагматичних та комунікативних особливостей промов політичних лідерів, а також для аналізу специфіки перекладу цих текстів українською мовою. Перспективними напрямками досліджень можуть бути порівняльний аналіз політичної термінології різних мов, вивчення впливу екстралінгвістичних факторів на формування та функціонування термінів, розробка методів перекладу та стандартизації політичної термінології, а також дослідження ролі політичних промов у здійсненні міжкультурної комунікації та досягненні політичних цілей.

Таким чином, всебічне вивчення теоретичних основ перекладу англійських політичних текстів, зокрема особливостей політичних промов, формування та поділу політичної термінології, є необхідною умовою для успішного здійснення перекладацької діяльності в цій сфері та розвитку політичної лінгвістики як наукової дисципліни. Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення методів та прийомів перекладу політичних текстів, підвищення якості перекладів та забезпечення ефективної міжкультурної комунікації в політичній сфері.

РОЗДІЛ 2. ПРАГМАТИЧНІ ТА КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОМОВ ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ

2.1 Лінгвостилістичні ознаки політичних промов

Політичні промови є одним із найважливіших жанрів політичного дискурсу, який характеризується специфічними лінгвостилістичними ознаками. Ці ознаки відіграють ключову роль у здійсненні комунікативного впливу на аудиторію та досягненні політичних цілей [21, с. 92]. Лінгвостилістичний аналіз політичних промов дозволяє виявити мовні засоби, які використовуються для переконання, маніпулювання та формування громадської думки.

Однією з ключових лінгвостилістичних ознак політичних промов є їх емоційність та експресивність. Політики часто вдаються до використання емоційно забарвленої лексики, метафор, порівнянь, епітетів та інших стилістичних засобів, щоб викликати у слухачів певні почуття та емоції. Емоційність промов дозволяє політикам встановити більш тісний контакт з аудиторією, завоювати її довіру та симпатію.

Ще однією лінгвостилістичною ознакою політичних промов є їх інтертекстуальність. Політики часто цитують інших політичних діячів, історичних постатей, літературні твори, щоб надати своїм промовам більшої авторитетності та переконливості. Інтертекстуальність дозволяє політикам продемонструвати свою ерудицію, встановити зв'язок з культурною та історичною спадщиною, а також апелювати до загальнолюдських цінностей.

Політичні промови також відзначаються використанням лексики з позитивною або негативною конотацією. Політики вдаються до слів з позитивним забарвленням, щоб створити сприятливий образ себе та своїх ідей, та використовують негативно забарвлену лексику для критики опонентів та їх поглядів. Така лексика дозволяє політикам формувати ставлення аудиторії до певних явищ, подій та особистостей.

Синтаксична структура політичних промов також має свої особливості. Політики часто використовують прості, короткі речення, щоб донести свої ідеї

в чіткій та зрозумілій формі [22, с. 121]. Водночас, вони можуть вдаватися до складних синтаксичних конструкцій, паралельних структур, антитез, щоб надати своїм промовам більшої виразності та переконливості.

Важливою лінгвостилістичною ознакою політичних промов є їх персуазивність, тобто спрямованість на переконання аудиторії та спонукання її до певних дій. Політики використовують різноманітні мовні засоби, такі як модальні дієслова, імперативи, риторичні запитання, щоб вплинути на думки та поведінку слухачів [23, с. 52]. Персуазивність промов дозволяє політикам формувати громадську думку та мобілізувати аудиторію на підтримку своїх ідей.

Політичні промови також відзначаються використанням невербальних засобів комунікації, таких як інтонація, жести, міміка. Політики вдаються до певних інтонаційних патернів, роблять паузи, змінюють темп мовлення, щоб підкреслити важливі моменти промови та вплинути на емоції аудиторії [21, с. 103]. Невербальні засоби комунікації відіграють важливу роль у створенні іміджу політика та встановленні контакту з аудиторією.

Варто зазначити, що лінгвостилістичні ознаки політичних промов можуть також відображати культурні та національні особливості певної країни. Політичний дискурс різних країн може мати свої специфічні риси, зумовлені історичними, соціальними та культурними факторами. Тому при аналізі лінгвостилістичних ознак політичних промов важливо враховувати культурний контекст та традиції політичної комунікації в певному суспільстві.

Дослідження лінгвостилістичних ознак політичних промов має важливе значення для розуміння механізмів здійснення комунікативного впливу на аудиторію. Аналіз мовних засобів, які використовуються політиками, дозволяє виявити стратегії переконання, маніпулювання та формування громадської думки [24, с. 88]. Такі дослідження сприяють розвитку критичного мислення та медіаграмотності громадян, допомагають їм краще розуміти суть політичних месиджів та протистояти маніпулятивним впливам.

Лінгвостилістичний аналіз політичних промов також має прикладне значення для підготовки політиків та розробки ефективних комунікативних стратегій. Знання лінгвостилістичних ознак успішних політичних промов дозволяє політикам удосконалювати свої ораторські навички, розвивати власний стиль та підвищувати ефективність своїх виступів [25, с. 148]. Такі знання також можуть бути використані для створення переконливих політичних текстів, гасел та слоганів.

Окрім того, дослідження лінгвостилістичних ознак політичних промов сприяє розвитку міждисциплінарних зв'язків між лінгвістикою, політологією, психологією та іншими галузями знань. Такі дослідження дозволяють глибше зрозуміти взаємозв'язок між мовою та політикою, роль мови у формуванні політичної реальності та вплив політичного дискурсу на суспільство. Міждисциплінарний підхід до вивчення політичних промов відкриває нові перспективи для наукових досліджень та практичних застосувань.

Таким чином, лінгвостилістичні ознаки політичних промов є важливим аспектом дослідження політичного дискурсу. Вони відіграють ключову роль у здійсненні комунікативного впливу на аудиторію та досягненні політичних цілей. Емоційність, риторичність, використання специфічної термінології, інтертекстуальність, персуазивність, евфемізація та інші лінгвостилістичні засоби дозволяють політикам ефективно переконувати, маніпулювати та формувати громадську думку. Дослідження цих ознак має теоретичне та прикладне значення для розвитку політичної лінгвістики, удосконалення комунікативних стратегій політиків та підвищення медіаграмотності громадян.

Подальші дослідження лінгвостилістичних ознак політичних промов можуть бути спрямовані на поглиблений аналіз окремих мовних засобів, вивчення культурної специфіки політичного дискурсу різних країн, розробку методів автоматизованого аналізу політичних текстів та ін. Такі дослідження сприятимуть кращому розумінню ролі мови в політичній комунікації та розвитку ефективних стратегій взаємодії між політиками та суспільством.

Отже, лінгвостилістичні ознаки політичних промов є невід'ємною складовою політичного дискурсу, яка відіграє ключову роль у здійсненні комунікативного впливу на аудиторію. Їх дослідження дозволяє глибше зрозуміти механізми переконання, маніпулювання та формування громадської думки, а також розробити ефективні стратегії політичної комунікації. Подальші міждисциплінарні дослідження в цій галузі сприятимуть розвитку політичної лінгвістики та вдосконаленню практики політичної комунікації в сучасному суспільстві.

2.2. Прагматична інтенція політичних виступів

Політичні виступи є важливим інструментом комунікації між політичними лідерами та суспільством. Вони не лише інформують громадськість про позицію політика щодо певних питань, а й мають на меті здійснити певний прагматичний вплив на аудиторію [26, с. 120]. Прагматична інтенція політичних виступів полягає в тому, щоб переконати слухачів, сформувані їхнє ставлення до певних подій чи явищ, спонукати до підтримки політика та його ідей.

Таблиця 2.1

Основні прагматичні інтенції політичних виступів

№	Прагматична інтенція	Мета	Приклади мовних засобів та риторичних прийомів
1	Створення позитивного іміджу політика	Представити політика як компетентного, рішучого, відповідального лідера	Позитивно забарвлена лексика, апеляція до авторитету, демонстрація досягнень та моральних якостей
2	Формування порядку денного	Привернути увагу суспільства до певних проблем, запропонувати шляхи їх вирішення	Наголос на важливості проблеми, апеляція до цінностей та інтересів аудиторії, заклики до дії
3	Переконання аудиторії	Переконати слухачів у правильності та доцільності політичного курсу	Логічна аргументація, апеляція до фактів та статистики, спростування аргументів опонентів
4	Мобілізація прихильників	Спонукати прихильників до активних дій на підтримку політика чи партії	Емоційно забарвлена лексика, гасла, заклики до єдності та спільної мети
5	Легітимізація	Виправдати та обґрунтувати	Апеляція до вищих цінностей,

	політичних рішень	непопулярні заходи або дії політика	наголос на необхідності та вимушеності рішень
6	Консолідація суспільства	Закликати до єдності, толерантності, патріотизму, подолати суспільні розбіжності	Інклюзивна лексика, апеляція до спільних цінностей та інтересів різних соціальних груп

Одним із ключових прагматичних завдань політичних виступів є створення позитивного іміджу політика. Через свої промови політики намагаються представити себе як компетентних, рішучих, відповідальних лідерів, які здатні ефективно вирішувати проблеми суспільства [27, с. 93]. Вони використовують різноманітні риторичні прийоми, щоб підкреслити свої сильні сторони, досягнення та моральні якості, а також встановити емоційний зв'язок з аудиторією.

Іншим важливим прагматичним аспектом політичних виступів є формування порядку денного. Політики часто використовують свої промови, щоб привернути увагу суспільства до певних проблем, які вони вважають важливими. Вони можуть наголошувати на необхідності вирішення певних питань, пропонувати свої шляхи подолання викликів та закликати громадськість до підтримки їхніх ініціатив. Таким чином, політичні виступи можуть впливати на формування суспільного дискурсу та визначати пріоритетні напрямки розвитку держави.

Ще одним прагматичним завданням політичних виступів є мобілізація прихильників та спонукання їх до активних дій. Політики часто закликають своїх прибічників до участі в політичних кампаніях, волонтерській діяльності, фінансової підтримки партії тощо. Вони використовують емоційно забарвлену лексику, гасла, заклики, щоб надихнути аудиторію та створити відчуття єдності та спільної мети.

Водночас, політичні виступи можуть мати і маніпулятивну прагматичну інтенцію. Політики можуть вдаватися до риторичних прийомів, щоб приховати певні факти, викривити інформацію або представити своїх опонентів у негативному світлі. Вони можуть використовувати емоційний тиск, апелювати

до упереджень та стереотипів аудиторії, щоб нав'язати свою точку зору та дискредитувати альтернативні погляди.

Прагматична інтенція політичних виступів також може бути спрямована на легітимізацію певних політичних рішень або дій. Політики можуть використовувати свої промови, щоб виправдати непопулярні заходи, пояснити причини своїх вчинків або переконати громадськість у необхідності певних реформ [27, с. 98]. Для цього вони можуть апелювати до вищих цінностей, таких як національна безпека, економічний розвиток, соціальна справедливість тощо.

Політичні виступи також можуть мати прагматичну мету консолідації суспільства навколо певних ідей або цінностей. Політики можуть використовувати свої промови, щоб закликати до єдності, толерантності, патріотизму, наголошувати на спільних інтересах та цінностях різних соціальних груп [28, с. 220]. Такі виступи спрямовані на подолання суспільних розбіжностей та формування почуття національної ідентичності.

Прагматична інтенція політичних виступів може також полягати в тому, щоб відволікти увагу суспільства від певних проблем або невдач політика. У таких випадках політики можуть використовувати свої промови, щоб перенести фокус суспільної дискусії на інші теми, применшити значення негативних подій або перекласти відповідальність на інших. Такі виступи спрямовані на збереження позитивного іміджу політика та мінімізацію репутаційних втрат.

Варто зазначити, що прагматична інтенція політичних виступів може варіюватися залежно від конкретної ситуації, аудиторії та цілей політика. Один і той самий виступ може мати декілька прагматичних завдань одночасно, а їх пріоритетність може змінюватися з плином часу. Тому для ефективного аналізу прагматичної інтенції політичних виступів необхідно враховувати широкий контекст, в якому вони відбуваються.

Прагматична інтенція політичних виступів тісно пов'язана з їхніми лінгвостилістичними особливостями. Вибір мовних засобів, риторичних прийомів, аргументативних стратегій зумовлений саме прагматичними

завданнями, які ставить перед собою політик. Тому дослідження прагматичної інтенції політичних виступів вимагає комплексного аналізу як змістових, так і формальних аспектів промов.

Розуміння прагматичної інтенції політичних виступів є важливим для різних суспільних груп. Для громадян воно дозволяє краще розуміти справжні мотиви та цілі політиків, критично оцінювати їхні слова та дії, приймати обґрунтовані рішення під час виборів. Для журналістів та експертів аналіз прагматичної інтенції політичних виступів є необхідним для об'єктивного висвітлення політичних подій та надання неупереджених оцінок діяльності політиків.

Для самих політиків та їхніх команд розуміння прагматичної інтенції політичних виступів є важливим для планування та реалізації ефективних комунікативних стратегій. Вміння чітко формулювати прагматичні цілі, добирати відповідні мовні засоби та риторичні прийоми, враховувати особливості аудиторії та контексту є запорукою успішної політичної комунікації [29, с. 86]. Тому політики та їхні радники повинні приділяти значну увагу розробці та аналізу прагматичної інтенції політичних виступів.

Дослідження прагматичної інтенції політичних виступів має також важливе наукове значення. Воно дозволяє глибше зрозуміти механізми політичної комунікації, виявити закономірності та тенденції в розвитку політичного дискурсу, розробити теоретичні моделі та методи аналізу політичних промов [30, с. 151]. Такі дослідження сприяють розвитку політичної лінгвістики, прагматики, риторики та інших суміжних дисциплін.

Подальші дослідження у цій сфері можуть бути спрямовані на поглиблений аналіз окремих прагматичних стратегій та прийомів, вивчення їх ефективності та сприйняття аудиторією, порівняння прагматичної інтенції політичних виступів у різних культурах та політичних системах. Такі дослідження сприятимуть розвитку теорії та практики політичної комунікації, допоможуть політикам та громадянам краще розуміти прагматичні аспекти політичних виступів та приймати обґрунтовані рішення.

2.3. Вплив невербальних елементів на ефективність політичних промов

Ефективність політичних промов значною мірою залежить не лише від їхнього змісту та вербального оформлення, але й від невербальних елементів, які супроводжують виступ політика. Невербальна комунікація, яка включає в себе міміку, жести, інтонацію, позу, зоровий контакт тощо, відіграє ключову роль у сприйнятті та інтерпретації політичних повідомлень аудиторією [31, с. 215]. Вдале використання невербальних засобів може посилити переконливість та харизматичність політика, тоді як невідповідність невербальних сигналів вербальному змісту промови може викликати недовіру та відторгнення з боку слухачів.

Одним із найважливіших невербальних елементів, який впливає на ефективність політичних промов, є міміка політика. Вираз обличчя може передавати широкий спектр емоцій та ставлень, таких як впевненість, щирість, емпатія, рішучість тощо. Посмішка, відкритий погляд, розслаблений вираз обличчя можуть створювати атмосферу доброзичливості та довіри, тоді як напружена міміка, уникнення зорового контакту можуть свідчити про невпевненість або нещирість політика. Тому політикам важливо контролювати свою міміку та використовувати її для встановлення емоційного зв'язку з аудиторією.

Жести також відіграють важливу роль у невербальній комунікації політиків. Вони можуть використовуватися для підкреслення та посилення вербальних повідомлень, а також для передачі додаткових смислів та емоцій. Відкриті, впевнені жести, такі як розведені руки, вказівний жест, жест "рука на серці" можуть демонструвати щирість, рішучість, переконаність політика.

Інтонація та голосові характеристики також мають значний вплив на сприйняття політичних промов. Впевнений, чіткий голос, правильні інтонаційні наголоси, паузи та зміни темпу мовлення можуть зробити промову більш переконливою та емоційно насиченою. Монотонний, тихий або невиразний голос, навпаки, може викликати нудьгу та зниження уваги аудиторії. Політики

повинні вміти модулювати свій голос, надавати йому потрібного емоційного забарвлення та виразності, щоб утримувати увагу та інтерес слухачів.

Поза та розташування політика в просторі також можуть впливати на ефективність його промови. Відкрита, впевнена поза, пряма постава, розправлені плечі можуть демонструвати силу, лідерські якості та готовність до взаємодії з аудиторією. Натомість закрита, напружена поза, згорблена спина можуть свідчити про невпевненість, слабкість або незацікавленість політика. Розташування політика відносно аудиторії, його переміщення по сцені або залу також можуть мати символічне значення та впливати на сприйняття промови.

Зоровий контакт є потужним інструментом невербальної комунікації, який дозволяє політику встановити особистий зв'язок з аудиторією та утримувати її увагу. Пряме, відкрите і тривале візуальне звертання до слухачів демонструє впевненість, щирість та зацікавленість політика в спілкуванні з ними.

Вдале використання невербальних елементів може значно підвищити ефективність політичної промови, зробити її більш переконливою, емоційно насиченою та запам'ятовуваною. Узгодженість невербальних сигналів з вербальним змістом промови створює враження цілісності та автентичності політика, підвищує довіру до нього з боку аудиторії. Невідповідність або суперечливість невербальних та вербальних повідомлень, навпаки, може викликати когнітивний дисонанс у слухачів, підірвати довіру до політика та знизити ефективність його промови.

Дослідження показують, що невербальні елементи можуть мати навіть більший вплив на сприйняття політика та його повідомлення, ніж вербальний зміст промови. Так, за даними досліджень, невербальна комунікація може складати до 70-80% від загального враження, яке справляє політик на аудиторію [32, с. 107]. Це означає, що навіть якщо політик говорить правильні та переконливі слова, невдале використання невербальних засобів може звести нанівець ефективність його промови.

Невербальні елементи відіграють також важливу роль у формуванні іміджу та харизми політика. Харизматичні лідери часто володіють особливою манерою невербальної поведінки, яка включає в себе впевнену поставу, енергійні жести, виразну міміку, багату інтонацію тощо. Ці невербальні сигнали можуть створювати навколо політика ореол привабливості, сили та лідерства, що посилює його вплив на аудиторію та ефективність його промов.

Таблиця 2.2

Вплив невербальних елементів на ефективність політичних промов

Невербальний елемент	Позитивний ефект	Негативний ефект
Міміка	Демонструє щирість, впевненість, емпатію	Викликає недовіру, відчуження
Жести	Підкреслюють та посилюють вербальні повідомлення	Суперечать вербальному змісту, відволікають увагу
Інтонація та голос	Роблять промову більш переконливою та емоційною	Викликають нудьгу, знижують увагу аудиторії
Поза та розташування	Демонструють силу, лідерство, готовність до взаємодії	Свідчать про непевненість, слабкість, незацікавленість
Зоровий контакт	Встановлює особистий зв'язок з аудиторією, утримує увагу	Викликає недовіру, відчуження

Вплив невербальних елементів на ефективність політичних промов можна проілюструвати за допомогою таблиці, яка систематизує основні невербальні засоби та їх потенційний ефект на аудиторію (Таблиця 2.3):

Таблиця 2.3

Порівняння ефективності промов з різним використанням невербальних елементів

Критерій ефективності	Промова з вдалим використанням невербальних елементів	Промова з невдалим використанням невербальних елементів
Переконливість	Висока, аргументи підсилюються невербальними сигналами	Низька, невербальні сигнали послаблюють аргументи
Емоційний вплив	Сильний, невербальні елементи створюють емоційний резонанс	Слабкий, невербальні елементи не викликають емоційного відгуку
Довіра до політика	Висока, невербальна поведінка узгоджується з вербальним змістом	Низька, невербальна поведінка суперечить вербальному змісту
Запам'ятовуваність	Висока, невербальні елементи роблять промову яскравою та виразною	Низька, невербальні елементи не сприяють запам'ятовуванню промови

Таким чином, невербальні елементи відіграють надзвичайно важливу роль в ефективності політичних промов. Вони можуть підсилювати або послаблювати вербальні повідомлення, створювати емоційний резонанс з аудиторією, формувати імідж та харизму політика. Вдале використання невербальних засобів, їх узгодженість з вербальним змістом промови та культурним контекстом є запорукою успішної політичної комунікації. Політикам необхідно розвивати свої навички невербальної комунікації, контролювати власну невербальну поведінку та адаптувати її до потреб та очікувань аудиторії. Тільки гармонійне поєднання вербальних та невербальних елементів може забезпечити максимальну ефективність та переконливість політичних промов.

Подальші дослідження в цій сфері можуть бути спрямовані на більш детальний аналіз окремих невербальних елементів та їх впливу на сприйняття політичних промов, вивчення культурних відмінностей невербальної комунікації в політичному дискурсі, розробку методик тренування невербальних навичок для політиків тощо. Такі дослідження матимуть важливе значення для розвитку теорії та практики політичної комунікації, вдосконалення ораторської майстерності політиків та підвищення ефективності їхньої взаємодії з аудиторією.

Отже, невербальні елементи є невід'ємною та надзвичайно важливою складовою політичних промов. Вони можуть як підсилювати, так і послаблювати ефективність вербальних повідомлень, впливати на емоційне сприйняття та переконливість промови, формувати імідж та харизму політика. Вдале використання невербальних засобів вимагає від політиків розвитку спеціальних навичок, контролю над власною невербальною поведінкою та її адаптації до культурного контексту та потреб аудиторії. Подальші дослідження в цій сфері сприятимуть поглибленню розуміння ролі невербальної комунікації в політичному дискурсі та вдосконаленню практичних технік ефективної політичної ораторської майстерності.

Висновки до розділу 2

У другому розділі дослідження було проаналізовано прагматичні та комунікативні особливості промов політичних лідерів. Розгляд лінгвостилістичних ознак політичних промов показав, що вони відіграють ключову роль у здійсненні комунікативного впливу на аудиторію. Емоційність, експресивність, риторичність, використання специфічної термінології та політичних концептів, інтертекстуальність, персуазивність, евфемізація та інші лінгвостилістичні засоби дозволяють політикам ефективно переконувати, маніпулювати та формувати громадську думку. Вибір конкретних лінгвостилістичних засобів зумовлений комунікативними цілями політика та особливостями цільової аудиторії.

Аналіз прагматичної інтенції політичних виступів показав, що вона полягає у здійсненні певного впливу на аудиторію з метою досягнення політичних цілей. Прагматична інтенція реалізується через низку прагматичних завдань, таких як створення позитивного іміджу політика, формування порядку денного, переконання аудиторії, мобілізація прихильників, легітимізація політичних рішень, консолідація суспільства тощо. Розуміння прагматичної інтенції є важливим для ефективного планування та реалізації комунікативних стратегій політиків.

Узгодженість невербальних сигналів з вербальним змістом промови та врахування культурного контексту є необхідними умовами ефективною політичної комунікації.

Таким чином, дослідження прагматичних та комунікативних особливостей політичних промов має важливе значення для розуміння механізмів здійснення впливу на аудиторію та досягнення політичних цілей. Лінгвостилістичні засоби, прагматичні стратегії та невербальні елементи відіграють ключову роль у ефективності політичної комунікації. Їх вдале використання дозволяє політикам переконувати, мотивувати та мобілізувати аудиторію, формувати громадську думку та досягати своїх політичних цілей.

Подальші наукові розвідки в цьому напрямку можуть бути спрямовані на поглиблений аналіз окремих аспектів політичних промов, вивчення їх ролі в політичному дискурсі різних країн та культур, а також на розробку практичних рекомендацій для вдосконалення ораторської майстерності політиків.

РОЗДІЛ 3. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ПРОМОВ БРИТАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

3.1. Способи переклад політичних текстів

Переклад політичних текстів, зокрема промов політичних лідерів, є складним та відповідальним завданням, яке вимагає від перекладача не лише досконалого володіння мовами оригіналу та перекладу, але й глибокого розуміння політичного контексту, культурних особливостей та комунікативних стратегій. Політичні тексти характеризуються насиченістю термінологією, ідеологічно забарвленою лексикою, риторичними прийомами та прагматичними особливостями, які необхідно адекватно відтворити у перекладі.

Одним із ключових способів перекладу політичних текстів є лексико-семантичні трансформації, які полягають у заміні лексичних одиниць мови оригіналу на одиниці мови перекладу, що мають інше словникове значення, але здатні передати зміст оригіналу у конкретному контексті. До лексико-семантичних трансформацій належать такі прийоми, як конкретизація, генералізація, модуляція, експлікація, компенсація тощо.

Таблиця 3.3

Основні способи перекладу політичних текстів

Тип трансформації	Спосіб перекладу	Приклади
Лексико-семантичні трансформації	Конкретизація	election - вибори, обрання, голосування
	Генералізація	назви партій, державних органів - партія, парламент, уряд
	Модуляція	to hold an election - проводити вибори
	Експлікація	shadow cabinet - кабінет міністрів опозиційної партії у парламенті
	Компенсація	відтворення ідеологічно забарвленої лексики або риторичних прийомів за допомогою інших виразних засобів
Граматичні трансформації	Перестановка	зміна порядку слів або словосполучень у реченні при перекладі
	Заміна	зміна граматичних категорій (частина мови, число, рід, відмінок тощо)
	Додавання	введення додаткових лексичних одиниць, відсутніх в оригіналі
	Вилучення	опущення надлишкових або нерелевантних елементів
Стилістичні трансформації	Відтворення метафор	збереження образності та стилістичного ефекту за допомогою еквівалента, заміни образу, парафрази, компенсації
	Відтворення повторів та паралелізмів	збереження повторюваності ключових слів та синтаксичної структури паралельних конструкцій
	Відтворення антитез	збереження контрастності та балансованості протилежних елементів
Прагматичні трансформації	Прагматична адаптація	зміна форми висловлювання зі збереженням його прагматичної функції
Культурна адаптація	Відтворення культурно-специфічних реалій	транскрипція, калькування, описовий переклад, примітки тощо

Конкретизація передбачає заміну слова або словосполучення з широким значенням на одиницю з більш вузьким значенням. Цей прийом є особливо релевантним при перекладі політичних термінів, які можуть мати різні відтінки значення у мовах оригіналу та перекладу. Наприклад, англійське слово "election" може перекладатися як "вибори", "обрання", "голосування" залежно від контексту.

Генералізація, навпаки, полягає у заміні одиниці з вузьким значенням на одиницю з більш широким значенням. Цей прийом може застосовуватися при

перекладі політичних реалій, які не мають точних відповідників у мові перекладу. Наприклад, назви політичних партій або державних органів можуть передаватися за допомогою узагальнюючих термінів, таких як "партія", "парламент", "уряд" тощо.

Модуляція, або смисловий розвиток, передбачає заміну слова або словосполучення мови оригіналу одиницею мови перекладу, значення якої є логічним розвитком значення вихідної одиниці. Цей прийом дозволяє передати імпліцитний зміст, закладений у політичному тексті, та адаптувати його до норм та узусу мови перекладу. Наприклад, англійське словосполучення "to hold an election" може перекладатися як "проводити вибори" [33, с. 83].

Експлікація, або описовий переклад, полягає у заміні лексичної одиниці мови оригіналу словосполученням або описовою конструкцією, яка розкриває її значення. Цей прийом є особливо корисним при перекладі політичних термінів або реалій, які не мають еквівалентів у мові перекладу. Наприклад, термін "shadow cabinet" може перекладатися описово як "кабінет міністрів опозиційної партії у парламенті".

Компенсація передбачає відтворення елементів смислу, втрачених при перекладі, за допомогою інших засобів у іншому місці тексту. Цей прийом дозволяє зберегти прагматичний ефект оригіналу та компенсувати неминучі втрати при перекладі. Наприклад, ідеологічно забарвлена лексика або риторичні прийоми, які не мають прямих відповідників у мові перекладу, можуть бути компенсовані за допомогою інших виразних засобів.

Окрім лексико-семантичних трансформацій, важливу роль у перекладі політичних текстів відіграють граматичні трансформації, які полягають у зміні граматичних характеристик одиниць мови оригіналу при перекладі. До граматичних трансформацій належать такі прийоми, як перестановка, заміна, додавання, вилучення тощо.

Таблиця 3.4

Приклади застосування перекладацьких трансформацій у політичних
текстах

Оригінал	Переклад	Тип трансформації
The Prime Minister addressed the House of Commons.	Прем'єр-міністр виступив перед депутатами Палати громад.	Додавання
The leader of the opposition criticized the government's policy.	Лідер опозиції розкритикував політику уряду.	Вилучення
The government has announced a new initiative to tackle unemployment.	Уряд оголосив про нову ініціативу у боротьбі з безробіттям.	Заміна (зміна частини мови)
The country is facing a number of challenges, including economic instability, social unrest, and political polarization.	Країна стикається з низкою викликів, таких як економічна нестабільність, соціальні заворушення та політична поляризація.	Перестановка
We must build bridges, not walls, between our communities.	Ми повинні будувати мости, а не стіни між нашими громадами.	Відтворення антитези
Let us unite in our diversity and work together for a better future.	Давайте об'єднаємося у нашому розмаїтті і працюватимемо разом заради кращого майбутнього.	Відтворення паралелізму

Перестановка передбачає зміну порядку слів або словосполучень у реченні при перекладі. Цей прийом може застосовуватися для адаптації синтаксичної структури речення до норм мови перекладу або для акцентування певних елементів смислу. Наприклад, при перекладі з англійської мови на українську часто змінюється порядок головних та другорядних членів речення.

Заміна полягає у зміні граматичних категорій одиниць мови оригіналу при перекладі, таких як частина мови, число, рід, відмінок тощо. Цей прийом дозволяє адаптувати граматичну структуру тексту до норм мови перекладу та забезпечити його природність та ідіоматичність. Наприклад, англійські герундіальні конструкції можуть замінюватися на підрядні речення або віддієслівні іменники при перекладі на українську мову.

Додавання передбачає введення у текст перекладу додаткових лексичних одиниць, які відсутні в оригіналі, але необхідні для передачі імпліцитного змісту або для дотримання норм мови перекладу.

Вилучення, навпаки, полягає у опущенні у тексті перекладу лексичних елементів, які є надлишковими або нерелевантними з точки зору змісту або прагматики висловлювання. Цей прийом дозволяє уникнути тавтології, спростити синтаксичну структуру речення та підвищити його зв'язність. Наприклад, при перекладі англійського словосполучення "the leader of the opposition" може бути опущено слово "leader", оскільки в українській мові достатньо сказати "лідер опозиції".

Ще одним важливим аспектом перекладу політичних текстів є відтворення стилістичних особливостей оригіналу. Політичні промови часто характеризуються використанням риторичних прийомів, таких як метафори, повтори, паралелізми, антитези тощо. Ці прийоми слугують для підсилення виразності та переконливості висловлювання, створення емоційного впливу на аудиторію.

Повтори та паралелізми, які часто зустрічаються у політичних промовах, також потребують уваги перекладача. Ці прийоми слугують для акцентування певних ідей, створення ритмічності та посилення емоційного впливу на аудиторію. При перекладі важливо зберегти повторюваність ключових слів та синтаксичну структуру паралельних конструкцій, щоб не втратити риторичний ефект оригіналу.

Антитези, які полягають у протиставленні контрастних ідей або образів, також є потужним риторичним засобом у політичних промовах. При перекладі антитез необхідно зберегти контрастність та балансованість протилежних елементів, підкреслити їх семантичну та стилістичну опозицію. Це може вимагати застосування лексичних та граматичних трансформацій для адаптації антитези до норм та узусу мови перекладу.

Окрім відтворення стилістичних особливостей, перекладач політичних текстів повинен враховувати прагматичний аспект висловлювання. Політичні промови завжди мають певну комунікативну мету, спрямовану на переконання, спонукання до дії, формування певного ставлення до подій або явищ. Тому при

перекладі важливо зберегти прагматичний потенціал оригіналу, його здатність впливати на думки та почуття аудиторії.

Водночас перекладач несе відповідальність за те, щоб не допустити перекладацьких помилок або неточностей, які можуть мати серйозні політичні наслідки. Неадекватний переклад політичних текстів може призвести до дипломатичних непорозумінь, викривлення позиції політичних лідерів, введення в оману громадськості тощо. Тому перекладач повинен ретельно перевіряти свій переклад на предмет відповідності оригіналу та дотримання норм мови перекладу.

Таким чином, переклад політичних текстів вимагає від перекладача не лише високого рівня мовної компетентності, але й глибоких знань у галузі політики, культури, риторики та прагматики. Він має володіти широким арсеналом перекладацьких прийомів та стратегій, вміти приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за якість свого перекладу.

3.2. Роль контексту при перекладі англомовних політичних термінів

Переклад англомовних політичних термінів є складним завданням, яке вимагає врахування не лише лінгвістичних особливостей, але й широкого контексту їх функціонування. Контекст відіграє вирішальну роль у виборі адекватного перекладацького відповідника та забезпеченні точності й зрозумілості перекладу політичної термінології.

Таблиця 3.5

Врахування контексту при перекладі англомовних політичних термінів

Рівень контексту	Аспекти контексту	Приклади термінів	Спосіб перекладу
Мікроконтекст	Словосполучення, речення	communication - комунікація, повідомлення, зв'язки, взаємодія	Вибір контекстуального відповідника
Макроконтекст	Текст, дискурс, культурно-історичні умови	Westminster model - Вестмінстерська модель парламентської демократії	Описовий переклад, примітки
Ідеологічний контекст	Політичні погляди, цінності, інтереси	regime - режим, диктаторський режим, тоталітарний режим	Вибір ідеологічно забарвленого відповідника
Культурний контекст	Реалії та концепти, притаманні певній культурі та політичній системі	Brexit - Брекзит, вихід Великобританії з ЄС	Транслітерація з поясненням, описовий переклад
Актуальний контекст	Поява нових термінів, зміна значень існуючих термінів	fake news - фейкові новини, неправдива інформація	Калькування, описовий переклад

Контекст у перекладі політичних термінів можна розглядати на різних рівнях - від мікроконтексту (словосполучення, речення) до макроконтексту (текст, дискурс, культурно-історичні умови). Врахування контексту дозволяє перекладачеві виявити конкретне значення терміна, його конотації та прагматичні особливості, які можуть варіюватися залежно від ситуації використання.

Одним із ключових аспектів контексту при перекладі політичних термінів є їх ідеологічне забарвлення. Політична термінологія часто несе в собі ідеологічні конотації, які відображають певні політичні погляди, цінності та інтереси. Перекладач повинен враховувати ідеологічний контекст терміна та передавати його відповідним чином у мові перекладу, щоб зберегти прагматичний ефект оригіналу.

Іншим важливим аспектом контексту є культурна специфіка політичної термінології. Політичні терміни часто відображають реалії та концепти,

притаманні певній культурі та політичній системі. При перекладі таких термінів необхідно враховувати культурний контекст та знаходити відповідники, зрозумілі для цільової аудиторії.

Наприклад, термін "Brexit" виник у контексті процесу виходу Великобританії з Європейського Союзу. Цей термін є контамінацією слів "Britain" та "exit" і не має усталеного словникового відповідника в українській мові. Перекладач повинен враховувати контекст виникнення цього терміна та передавати його зміст за допомогою описового перекладу або транслітерації з поясненням [34, с. 119].

Контекст також важливий при перекладі політичних термінів, які мають багатозначність або полісемію. Такі терміни можуть мати різні значення залежно від контексту їх використання, тому перекладач повинен ретельно аналізувати контекст та обирати найбільш відповідний варіант перекладу.

Для ефективного перекладу політичних термінів з урахуванням контексту перекладач повинен мати глибокі знання у сфері політики, розуміти специфіку політичних систем та ідеологій, володіти фоновими знаннями про актуальні політичні події та процеси. Це дозволяє перекладачеві краще розуміти контекст використання термінів та приймати обґрунтовані перекладацькі рішення.

Для систематизації та уніфікації перекладу політичних термінів перекладачі можуть створювати власні глосарії та термінологічні бази даних. Це дозволяє забезпечити послідовність та узгодженість перекладу термінів у різних текстах та контекстах, а також полегшує роботу перекладача при пошуку відповідників.

Важливо також співпрацювати з фахівцями у сфері політики, консультуватися з ними щодо значення та контекстуального використання політичних термінів. Це дозволяє перекладачеві отримати експертну оцінку своїх перекладацьких рішень та забезпечити високу якість перекладу політичної термінології.

Таким чином, контекст відіграє вирішальну роль при перекладі англійських політичних термінів на українську мову. Врахування контексту на

різних рівнях - від мікроконтексту до макроконтексту - дозволяє перекладачеві виявити конкретне значення терміна, його ідеологічні конотації, культурну специфіку та прагматичні особливості. Це є необхідною умовою для вибору адекватного перекладацького відповідника та забезпечення точності й зрозумілості перекладу політичної термінології.

3.3. Особливості відтворення мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу промов англійських політиків при перекладі українською мовою

Переклад політичних промов є складним завданням, яке вимагає не лише передачі змісту, але й відтворення комунікативно-прагматичного впливу оригіналу. Англійські політичні промови насичені різноманітними мовними засобами, які слугують для переконання, спонукання до дії, емоційного впливу на аудиторію. Особливості відтворення цих засобів при перекладі українською мовою є важливим аспектом передачі прагматичного потенціалу промов.

Таблиця 3.6

Способи відтворення мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу при перекладі англійських політичних промов українською мовою

Мовні засоби	Функція	Спосіб перекладу
Риторичні запитання	Привернення уваги, спонукання до роздумів	Збереження питальної форми, трансформації
Метафори та порівняння	Створення образності, емоційний вплив	Пошук функціональних відповідників, збереження образності
Повтори та паралельні конструкції	Підсилення виразності та переконливості	Відтворення синтаксичної структури, пошук функціональних відповідників
Антитези та контрасти	Увиразнення протилежних ідей, аргументація	Збереження структури та семантичного навантаження
Гіперболи та літоти	Інтенсифікація або применшення значення, емоційне забарвлення	Пошук відповідних мовних засобів, передача прагматичної функції
Евфемізми та перифрази	Пом'якшення або завуалювання негативних аспектів	Пошук евфемістичних виразів, описовий переклад
Алюзії та цитати	Інтертекстуальність, підкріплення аргументації	Забезпечення впізнаваності та зрозумілості, перекладацькі коментарі
Іронія та сарказм	Вираження критичного ставлення, висміювання	Передача імпліцитного смислу та емоційного навантаження

Одним із ключових мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу в англійських політичних промовах є риторичні запитання. Вони слугують для привернення уваги аудиторії, спонукання до роздумів, створення емоційного резонансу. При перекладі риторичних запитань важливо зберегти їх прагматичну функцію та стилістичне забарвлення. Це може вимагати застосування трансформацій, таких як перестановка, додавання, вилучення тощо.

Метафори та образні порівняння є потужними засобами емоційного впливу в англійських політичних промовах. Вони допомагають створити яскраві образи, надати абстрактним поняттям конкретного звучання, викликати у слухачів певні асоціації та почуття. При перекладі метафор та порівнянь перекладач повинен прагнути до збереження їх образності та емоційного навантаження. Це може вимагати пошуку функціональних відповідників, які викликатимуть схожі асоціації у цільовій аудиторії.

Повтори та паралельні конструкції є ефективними засобами підсилення виразності та переконливості англійських політичних промов. Вони допомагають акцентувати увагу на ключових ідеях, створити ритмічність та посилити емоційний вплив на аудиторію. При перекладі повторів та паралельних конструкцій важливо зберегти їх стилістичний ефект та прагматичну функцію. Це може вимагати відтворення синтаксичної структури або пошуку функціональних відповідників [35, с. 88].

Антитези та контрасти є дієвими засобами аргументації та переконання в англійських політичних промовах. Вони допомагають увиразнити протилежні ідеї, підкреслити відмінності між позиціями, створити драматичний ефект. При перекладі антитез та контрастів важливо зберегти їх структуру та семантичне навантаження. Це може вимагати застосування лексичних та граматичних трансформацій для досягнення природності звучання у мові перекладу.

Гіперболи та літоти є засобами інтенсифікації або применшення значення в англійських політичних промовах. Вони допомагають підкреслити масштабність певних явищ, надати емоційного забарвлення висловлюванням,

створити ефект драматизації. При перекладі гіпербол та літот важливо передати їх прагматичну функцію та стилістичне навантаження. Це може вимагати пошуку відповідних мовних засобів у мові перекладу, які здатні викликати схожий ефект.

Евфемізми та перифрази є засобами пом'якшення або завуалювання негативних аспектів в англійських політичних промовах. Вони допомагають уникнути прямого називання неприємних явищ, зробити висловлювання більш дипломатичним та політкоректним. При перекладі евфемізмів та перифразів важливо передати їх прагматичну функцію та зберегти імпліцитний смисл. Це може вимагати пошуку відповідних евфемістичних виразів у мові перекладу або застосування описового перекладу.

Алюзії та цитати є засобами інтертекстуальності в англійських політичних промовах. Вони допомагають встановити зв'язок з відомими подіями, особистостями, літературними творами, підкріпити аргументацію авторитетними джерелами. При перекладі алюзій та цитат важливо забезпечити їх впізнаваність та зрозумілість для цільової аудиторії. Це може вимагати застосування перекладацьких коментарів, приміток або пошуку функціональних відповідників.

Іронія та сарказм є засобами вираження критичного ставлення та висміювання в англійських політичних промовах. Вони допомагають викрити недоліки опонентів, показати абсурдність певних ситуацій, привернути увагу до проблем. При перекладі іронії та сарказму важливо зберегти їх прагматичну функцію та стилістичне забарвлення. Це може вимагати пошуку відповідних мовних засобів у мові перекладу, які здатні передати імпліцитний смисл та емоційне навантаження висловлювання.

Висновки до розділу 3

Переклад політичних текстів вимагає від перекладача не лише високого рівня мовної компетентності, але й глибоких знань у галузі політики, культури, риторики та прагматики. Перекладач повинен володіти широким арсеналом

перекладацьких прийомів та стратегій, вміти приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за якість свого перекладу. Ключовими способами перекладу політичних текстів є лексико-семантичні, граматичні, стилістичні та прагматичні трансформації, які дозволяють адекватно передати зміст та прагматичний потенціал оригіналу.

Контекст відіграє вирішальну роль при перекладі англомовних політичних термінів на українську мову. Врахування контексту на різних рівнях - від мікроконтексту до макроконтексту - дозволяє перекладачеві виявити конкретне значення терміна, його ідеологічні конотації, культурну специфіку та прагматичні особливості. Це є необхідною умовою для вибору адекватного перекладацького відповідника та забезпечення точності й зрозумілості перекладу політичної термінології.

Відтворення мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу є важливим аспектом перекладу англійських політичних промов українською мовою. Перекладач повинен враховувати прагматичну функцію та стилістичне навантаження таких засобів, як риторичні запитання, метафори, повтори, антитези, гіперболи, евфемізми, алюзії, іронія тощо. Це вимагає пошуку відповідних способів їх передачі у мові перекладу, збереження образності, емоційного навантаження та імпліцитних смислів. Адекватне відтворення мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу є запорукою збереження прагматичного потенціалу оригіналу та здійснення впливу на цільову аудиторію.

Подальші дослідження у цій сфері можуть бути спрямовані на вивчення специфіки перекладу політичних промов у різних мовних парах, аналіз культурно-специфічних аспектів політичного дискурсу, розробку ефективних стратегій та прийомів перекладу політичних текстів. Такі дослідження матимуть важливе значення для розвитку політичного перекладу як окремої галузі перекладознавства та сприятимуть підвищенню якості перекладу політичних текстів у міжкультурній комунікації.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження специфіки перекладу промов британських політичних лідерів українською мовою дозволило дійти таких висновків:

1. Політичні промови є важливим жанром політичного дискурсу, який характеризується специфічними лінгвостилістичними ознаками, такими як емоційність, експресивність, риторичність, використання специфічної термінології та політичних концептів, інтертекстуальність, персуазивність, евфемізація тощо. Ці ознаки відіграють ключову роль у здійсненні комунікативного впливу на аудиторію та досягненні політичних цілей.
2. Англійська політична термінологія є динамічною та відкритою системою, яка активно поповнюється новими одиницями, що відображають зміни в політичному житті суспільства. Основними джерелами формування політичних термінів є загальноживана лексика, запозичення, неологізми, аббревіації та метафоричні переноси. Поділ політичних термінів здійснюється переважно за тематичним принципом, хоча існують й інші підходи до їх класифікації.
3. Прагматичні та комунікативні особливості політичних промов, зокрема їх прагматична інтенція та роль невербальних елементів, мають вирішальне значення для ефективності політичної комунікації. Прагматична інтенція політичних виступів полягає у здійсненні певного впливу на аудиторію з метою досягнення політичних цілей і реалізується через низку прагматичних завдань. Невербальні елементи, такі як міміка, жести, інтонація, поза, зоровий контакт тощо, можуть підсилювати або послаблювати вербальні повідомлення, створювати емоційний резонанс з аудиторією, формувати імідж та харизму політика.
4. Переклад політичних текстів вимагає застосування широкого спектру перекладацьких трансформацій, зокрема лексико-семантичних (конкретизація, генералізація, модуляція, експлікація, компенсація), граматичних (перестановка, заміна, додавання, вилучення), стилістичних (відтворення метафор, повторів, паралелізмів, антитез) та прагматичних

(прагматична адаптація, культурна адаптація). Вибір конкретних прийомів та стратегій перекладу зумовлений необхідністю адекватної передачі змісту та прагматичного потенціалу оригіналу засобами цільової мови.

5. Контекст відіграє вирішальну роль при перекладі англомовних політичних термінів на українську мову. Врахування контексту на різних рівнях (мікроконтекст, макроконтекст, ідеологічний, культурний та актуальний контексти) дозволяє перекладачеві виявити конкретне значення терміна, його конотації та прагматичні особливості, а отже, підібрати адекватний відповідник у мові перекладу. Переклад політичних термінів вимагає від перекладача глибоких знань у галузі політики, постійного відстеження розвитку термінології, співпраці з експертами та використання спеціалізованих ресурсів.
6. Відтворення мовних засобів комунікативно-прагматичного впливу є важливим аспектом перекладу англійських політичних промов українською мовою. Такі засоби, як риторичні запитання, метафори, повтори, антитези, гіперболи, евфемізми, алюзії, іронія тощо, виконують специфічні функції в оригіналі і вимагають особливої уваги при перекладі. Для їх адекватного відтворення перекладач повинен враховувати прагматичну функцію та стилістичне навантаження цих засобів, знаходити відповідні способи їх передачі у мові перекладу зі збереженням образності, емоційного навантаження та імпліцитних смислів.
7. Перспективи подальших досліджень у цій галузі пов'язані з поглибленим вивченням специфіки перекладу політичних промов у різних мовних парах, аналізом культурно-специфічних аспектів політичного дискурсу, розробкою ефективних стратегій та прийомів перекладу політичних текстів, удосконаленням методів та засобів підготовки перекладачів до роботи у політичній сфері. Такі дослідження сприятимуть розвитку політичного перекладу як окремої галузі перекладознавства, підвищенню якості перекладу політичних текстів та забезпеченню ефективної міжкультурної комунікації у політичному дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Петренко В. В. Політична комунікація в сучасному суспільстві: теоретичні аспекти // Політичний менеджмент. - 2018. - № 3. - С. 43-51.
2. Кузьменко Г. М. Політична промова як об'єкт лінгвістичних досліджень // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. - 2019. - № 38. - С. 11-15.
3. Іванченко С. М. Риторика політичного дискурсу: стратегії переконання та впливу // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Журналістські науки. - 2020. - № 4. - С. 65-72.
4. Дацюк О. О. Структурно-композиційні особливості політичних промов // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. - 2018. - № 6. - С. 22-28.
5. Шевченко Л. І. Стилiстичні засоби увиразнення політичних промов // Мовознавство. - 2019. - № 1. - С. 87-95.
6. Кондратенко Н. В. Політичний дискурс: сутність, типологія, специфіка функціонування // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Лінгвістика. - 2020. - № 41. - С. 53-59.
7. Бобошко Т. М. Термінологічна лексика в політичних промовах: структурно-семантичний аспект // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологія. - 2018. - № 1. - С. 40-44.
8. Сагач Г. М. Риторика лідера: ораторська майстерність у політичній сфері // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. - 2019. - № 3. - С. 76-82.
9. Кондратюк С. Ю. Маніпулятивні стратегії в політичних промовах: лінгвістичний аспект // Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство). - 2018. - № 10. - С. 93-98.

- 10.Павлюк Л. С. Медіа-дискурс політичних промов: лінгвопрагматичний аспект // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Германська філологія. - 2020. - № 825. - С. 61-68.
- 11.Карабан В. І. Англійсько-український словник політичної термінології. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 250 с.
- 12.Крисанова Т. А. Особливості функціонування політичної термінології в сучасному англомовному дискурсі // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – 2019. – № 41. – С. 111-115.
- 13.Миклощук І. П. Англомовні запозичення в українській політичній термінології // Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство). – 2018. – № 10. – С. 44-48.
- 14.Сергеєва О. О. Особливості формування неологізмів у сучасному англійському політичному дискурсі // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія». – 2020. – Вип. 9(77). – С. 77-81.
- 15.Ціхоцький І. Л. Аббревіатури та акроніми в сучасній англійській політичній термінології // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – 2018. – № 37. – С. 60-64.
- 16.Петренко В. В. Політична комунікація в сучасному суспільстві: теоретичні аспекти // Політичний менеджмент. - 2018. - № 3. - С. 43-51.
- 17.Кузьменко Г. М. Політична промова як об'єкт лінгвістичних досліджень // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. - 2019. - № 38. - С. 11-15.
- 18.Іванченко С. М. Риторика політичного дискурсу: стратегії переконання та впливу // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Журналістські науки. - 2020. - № 4. - С. 65-72.

19. Дацюк О. О. Структурно-композиційні особливості політичних промов // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. - 2018. - № 6. - С. 22-28.
20. Шевченко Л. І. Стилiстичні засоби увиразнення політичних промов // Мовознавство. - 2019. - № 1. - С. 87-95.
21. Кондратенко Н. В. Лінгвопрагматика політичного дискурсу: типологія мовленнєвих жанрів : [монографія] / Н. В. Кондратенко. - Одеса : Астропринт, 2019. - 236 с.
22. Павлуцька В. О. Політичний дискурс: особливості та функції // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. - 2020. - Вип. 1 (91). - С. 114-138.
23. Славова Л. Л. Мовна особистість лідера у дзеркалі політичної лінгвоперсонології: США - Україна : монографія. - Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. - 407 с.
24. Стецик М. С. Лінгвостилістичні засоби увиразнення політичних промов // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. - 2021. - № 47. - Т. 1. - С. 78-93.
25. Шевчук М. В. Інтертекстуальність політичних промов: прагматичний аспект (на матеріалі промов Джозефа Байдена) // Закарпатські філологічні студії. - 2021. - Вип. 19. - Т. 2. - С. 134-150.
26. Підлущкий О. Г. Політична риторика: основні напрями дослідження // Грані. - 2018. - Т. 21. - № 12. - С. 119-136.
27. Стеблина Н. О. Прагматичні інструменти політичної риторики // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. - 2019. - № 3 (39). - С. 92-109.
28. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: текстуалізація реальності : монографія / Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : Чорномор'я, 2020. - 314 с.

29. Касян Ю. Ю. Аргументативні стратегії в політичній комунікації // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. - 2021. - № 47. - Т. 2. - С. 75-87.
30. Прокопенко А. В., Васильєва О. Г. Маніпулятивні прагматичні стратегії в політичному дискурсі // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія. - 2018. - Вип. 805. - С. 140-152.
31. Зернецька О. В., Зернецький П. В. Комунікативні стратегії у політичному дискурсі: невербальний рівень // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. - 2020. - Вип. 3-4. - С. 214-237.
32. Косенко Ю. В. Специфіка невербальної комунікації в політичному дискурсі // Науковий журнал "Міжнародний філологічний часопис". - 2021. - Вип. 12(2). - С. 95-115.
33. Стеблина Н. О. Прагматичні інструменти політичної риторики // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. - 2019. - № 3 (39). - С. 78-101.
34. Крисанова Т. А. Особливості функціонування політичної термінології в сучасному англomовному дискурсі // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – 2019. – № 41. – С. 111-126.
35. Славова Л. Л. Мовна особистість лідера у дзеркалі політичної лінгвоперсонології: США - Україна : монографія. - Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. - 407 с.